

Συνοδευτικό της Πρόσκλησης
για την προτομή του Μ. Α. Καλοκαιρινού

Ο Μίνως Α. Καλοκαιρινός γεννήθηκε στο Ηράκλειο το 1843, τέλειωσε το Γυμνάσιο στη Σύρο, και σπούδασε στη Νομική Σχολή Αθηνών. Υπήρξε επιτυχημένος επιχειρηματίας στους τομείς του εμπορίου, της σαπωνοποιίας, της αμπελοκαλλιέργειας και της οινοποιίας. Ως υπεύθυνος αστός πολίτης και προεστός, διετέλεσε Έφορος και Ταμίας των Σχολείων Ηρακλείου, μεταφραστής στο Υποπροξενείο της Αγγλίας και Υποπρόξενος της Ισπανίας στην ίδια πόλη.

Ο Καλοκαιρινός υπήρξε όμως, επίσης, ένας διανοούμενος και οραματιστής, με έφεση στους κλασικούς συγγραφείς και πάθος για τα αρχαία κρητικά μνημεία, ιδίως τα κνωσιακά. Ακολουθώντας, ακριβώς, τον Όμηρο, πραγματοποίησε το τολμηρό, καινοτόμο έργο ζωής του: την πρώτη, έστω περιορισμένη, ανασκαφή στο Ανάκτορο της Κνωσού το 1878/79, είκοσι περίπου χρόνια πριν το ξεκίνημα της συστηματικής διερεύνησής του από τον Άρθουρ Έβανς.

Ο ίδιος όχι μόνο επέλεξε τον ακόμη τότε άσημο λόφο της Κεφάλας του Τσελεμπί, όπου βρίσκεται το ανάκτορο, αλλά και ταύτισε το κτήριο που αποκάλυψε τμηματικά εκεί με το “Βασιλείον Μέγαρον Μίνως του Πρώτου”. Φρόντισε επιπλέον, επίμονα, να κάνει διεθνώς γνωστά τα ευρήματά του, για παράδειγμα δωρίζοντας πίθους από τις Δυτικές Αποθήκες σε μεγάλα μουσεία του κόσμου (Λούβρο, Βρετανικό, Μουσείο Αθηνών). Σηματοδότησε έτσι την έρευνα για την Προϊστορία της Κρήτης, που παρέμενε άγνωστη, και παρακίνησε αποφασιστικά τον Έβανς να επικεντρωθεί στην Κνωσό.

Με τις ανασκαφές της Βρετανικής Σχολής και τη θυελλώδη ανάδειξη της Κνωσού στις αρχές του 20ού αι., η συμβολή του Καλοκαιρινού ξεχάστηκε για έναν περίπου αιώνα. Ανασύρεται σήμερα από τη λήθη χάρη σε χειρόγραφα του προσωπικού του αρχείου που εντοπίζονται από τα τέλη της δεκαετίας του 1980. Η μελέτη του αρχείου αυτού ξεκίνησε με ένα ερευνητικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Κρήτης και συνεχίζεται σταθερά παρέχοντας σημαντικές πληροφορίες για την προσωπικότητα, τη ζωή, και το έργο του.

Ο Καλοκαιρινός βρίσκεται έκτοτε, σταδιακά, τη θέση που του αξίζει στην ελληνική και τη διεθνή βιβλιογραφία. Η τοποθέτηση της προτομής του στον χώρο με τον οποίο συνδέθηκε άρρηκτα αποτελεί, πιστεύουμε, μια δίκαιη όσο και αργοπορημένη τιμή, μια αποκατάσταση της μνήμης του πρώτου ανασκαφέα και εμπνευστή του μινωικού ανακτόρου της Κνωσού – του εμβληματικού αυτού μνημείου της κρητικής και της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η πρωτοβουλία για την κατασκευή της προτομής ανήκει σε μια ομάδα πολιτών, πολλοί από τους οποίους είναι και εκπρόσωποι κομβικών φορέων του νησιού, ενώ η χρηματοδότησή της έγινε με μορφή χορηγιών από ιδιώτες και επιχειρήσεις. Η τοποθέτηση του γλυπτού στην Κνωσό πραγματοποιήθηκε με τη σύμφωνη γνώμη και τη συνεργασία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηρακλείου.

Φορέας υλοποίησης του εγχειρήματος είναι η Εταιρεία του Πανεπιστημίου Κρήτης – με ευθύνη της προκηρύχθηκε πανελλήνιος διαγωνισμός, στον οποίο ανταποκρίθηκαν 17 καλλιτέχνες. Τα σχέδια και τα προπλάσματά τους θα εκτεθούν για το κοινό στον ισόγειο χώρο του Βιβλιοπωλείου της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης από τις 25 Φεβρουαρίου έως τις 5 Μαρτίου 2019.

Τα αποκαλυπτήρια της προτομής θα γίνουν το Σάββατο 2 Μαρτίου 2019, στις 12.00 το μεσημέρι, στον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού.

Η Οργανωτική Επιτροπή

Ειρηναίος, Αρχιεπίσκοπος Κρήτης
Αρναουτάκης Σταύρος, Περιφερειάρχης Κρήτης
Λαμπρινός Βασίλειος, Δήμαρχος Ηρακλείου
Κόπακα Αικατερίνη, Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας, Παν/μιο Κρήτης
Καπετανάκης Ευάγγελος, Ομότιμος καθηγητής, τ. Πρόεδρος Τ.Ε.Ι. Κρήτης
Δρακάκης Εμμανουήλ, Επικ. καθηγητής, Ιόνιο Παν/μιο
Νικολακάκης Γεώργιος, Αναπλ. καθηγ. Κοιν. Ανθρωπολογίας, Παν/μιο Κρήτης
Μανιός Ανδρέας, Πλαστικός Χειρουργός, Δ/ντής ΕΣΥ, ΠΑΓΝΗ
Πυργιανάκης Ηρακλής, Αρχιτέκτονας Μηχανικός
Ψιλάκης Νίκος, Συγγραφέας–Δημοσιογράφος.